

**Posudek oponenta
na habilitační práci**

Vedoucí autorského kolektivu: PhDr. Marian Holienka, PhD.

Spoluautoři: Mgr. Peter Gál, PhD., prof. Ing. Anna Pilková, PhD., MBA

Název monografie předložené jako habilitační práce: Podnikanie študentov na Slovensku: Pohľad projektu GUESSS 2016

Oponent: Doc. Ing. Mgr. Martin Lukeš, Ph.D.

Podnikání je dnes celosvětový fenomén, který přináší jednotlivým zemím značný ekonomický i společenský přínos. Z toho důvodu jsou ze strany Evropské komise i národních vlád podporovány i univerzity v tom, aby podpořily podnikavost svých studentů. Často právě talentovaní mladí lidé mohou vzhledem ke své energii, odvaze a talentu založit budoucí rychle rostoucí firmy. Mezinárodní projekt GUESSS (Global University Entrepreneurial Spirit Student Survey) celosvětově zkoumá podnikatelské postoje a podnikatelskou aktivitu vysokoškolských studentů. Do tohoto projektu je od roku 2016 zapojena i Univerzita Komenského v Bratislavě jako jeho národní koordinátor. Oponovaná vědecká publikace Podnikanie študentov na Slovensku o rozsahu 108 stran je na něm založena. Jedná se významný autorský počín v oblasti vědecko-výzkumného uchopení tematiky kariérové volby studentů ve vztahu k podnikání.

Práce nejprve v první kapitole vymezuje oblasti související s podnikáním studentů. Nejprve definuje podnikání jako takové, poté se věnuje roli univerzit v podpoře podnikatelských postojů a dovedností a přechází k přehledu studií věnovaných podnikání studentů a specificky podnikání studentů na Slovensku. Souhrnně v této části autor prokazuje výbornou znalost aktuální světové literatury, zejména akademické, ale též zdrojů spojených s politikami v oblasti vzdělávání a podpory podnikání. Tyto vhodným způsobem propojuje v logický, na sebe navazující celek. První část končí stručným popisem projektu GUESSS. Zde by mi přišlo vhodnější tuto subkapitolu dát jako úvod následující části věnované metodice výzkumu, nikoli do kapitoly 1, která byla zaměřena na rozbor stávající literatury.

Z metodické části vyplývá, že následné výsledky jsou založeny na rozsáhlém souboru 3266 vysokoškolských studentů na Slovensku. V některých částech jsou tato data dále porovnávána s daty z jiných zemí zapojených do projektu GUESSS. Mezi hlavní výsledky lze uvést následující:

- Většina studentů preferuje v krátkém období zaměstnaneckou kariéru (s určitým překvapením nejvíce v malém podniku), výrazně větší část ale počítá s podnikáním v budoucnosti
- Výrazně nižší podnikatelská aktivita studentek než studentů
- Prostředí pro podporu podnikání na VŠ stejně jako vliv absolvovaných kurzů na podnikání vnímají studenti jako spíše nedostatečné. Škoda, že v práci nebyly uvedeny konkrétní výstupy pro jednotlivé, do projektu výrazněji zapojené univerzity. To by mohlo přinést zajímavé body k diskusi. Na podnikání zaměřené kurzy jsou doménou

zejména ekonomických škol, částečně technických, ale v jiných oborech se vyskytuje výrazně méně.

- V porovnání se světem je více firem zakládáno sólo podnikateli, ne v podnikatelském týmu. V drtivé většině se jedná o samostatnou výdělečnou činnost bez zaměstnanců.
- Zajímavé zjištění se vztahuje i k nižšímu zapojení dcer oproti synům do rodinného podnikání. Zároveň podnikání matky má velký vliv na záměr studentů též podnikat.

Celkově empirická část práce přináší velmi zajímavý vhled do oblasti studentského podnikání.

V práci mi chybí diskuze reprezentativity daného vzorku. Zatímco je souhrnné číslo imponující, z rozložení souboru (71% žen a 29% mužů) je patrné, že soubor se výrazně liší od základní populace slovenských vysokoškolských studentů. Podobně je vidět, že jednotlivé univerzity též nejsou poměrově správně zastoupeny. Zatímco rozumím tomu, že sběr dat o moc lépe udělat nejde, mělo by být toto omezení diskutováno, vč. možných analytických opatření. Zejména ve chvíli, kdy dominantním výstupem je deskriptivní statistika, je zobecnění výsledků z nereprezentativního vzorku na celou populaci slovenských VŠ studentů problematické. Vhodné by bylo použít převážení dat na základě známých rozložení znaků v souboru. O trochu více metodologické rigoróznosti by si práce zasloužila i v jiných oblastech, například pokud jde o testování významnosti zjištěných rozdílů, nikoli pouze jejich slovní interpretace (např. závěr, že největší zájem podnikat mají studenti v oblasti sportu a umění, ale těch je v celém souboru jen 17, resp. 29). Uvedeny by měly být i limitace výzkumu.

Přes výše uvedené nedostatky v metodologické oblasti autor prokázal špičkovou znalost světového stavu poznání v předmětné oblasti a dokázal zpracovat velké množství dat srozumitelným způsobem, který přináší vysokým školám i aktérům v oblasti vzdělávací politiky a politiky podpory podnikání řadu podnětů pro realizaci následných opatření.

Pokud jde o otázky k obhajobě, tak navrhuji, aby se uchazeč vyjádřil k výše uvedeným připomínkám metodologického charakteru a navrhl způsob, jak stávající nedostatky eliminovat.

Na základě prostudované habilitační práce Podnikanie študentov na Slovensku, kde byl PhDr. Marian Holienka, Ph.D., vedoucím autorského kolektivu (s podílem 71,4 %), konstatuji:

a/ předložená habilitační práce je tvůrčím a původním dílem, při jehož zpracování autorský kolektiv pod vedením Dr. Holienky dokázal zpracovat data získaná v rámci projektu GUESSS informativním způsobem, který přináší pro porozumění podnikání studentů na Slovensku nové vhledy a je užitečným jak pro další výzkum v této oblasti, tak pro formulaci vzdělávacích politik ve vztahu k podnikání.

b/ na základě prostudování podkladů PhDr. Mariana Holienky, Ph.D., jakož i na základě znalosti jeho pedagogických, výzkumných, profesních i lidských charakteristik jsem přesvědčen, že prokazuje profesní kvalifikaci, která odpovídá nárokům na získání titulu docent v oboru Management.

Praha, 21.12.2018

doc. Ing. Mgr. Martin Lukeš, Ph.D.